

چکیده مقالات

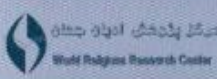
دومین همایش سراسری

نقش دین در بهداشت روان

۱ لغایت ۳ اردیبهشت ماه ۱۳۸۶

برگزار کننده:

معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی ایران

با همکاری:

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه، انستیتو روانپزشکی تهران

و مرکز تحقیقات بهداشت روان

دفتر مطالعات اسلامی در بهداشت روان

تحلیل و مقایسه سه رویکرد معنوی - مذهبی معاصر در روان‌درمانی

دکتر بهرامعلی قنبری^۱، سمانه شیخ نظامی^۲

در چند دهه اخیر معنویت و مذهب در دیدگاه‌های متعدد روانشناسی مورد تأکید قرار گرفته است. مقاله حاضر «استراتژیهای معنوی» را از میان رویکردهای غربی و «روانشناسی معنوی» و «توحید درمانی» را از میان رویکردهای شرقی برگزیده است.

اهداف عمده پژوهش عبارت بود از: تجزیه و تحلیل محتوای هر رویکرد با استفاده از ۵ مقول، جایگاه معنویت در زندگی انسان از منظر آن رویکرد، مبانی نظری رویکرد، اهداف درمان، نوع رابطه درمانی، فنون درمانی و به علاوه مقایسه سه رویکرد بر اساس این مقوله‌ها، ضعفها، قوتها و کارایی. روش تحقیق، تحلیل محتوا از نوع «کیفی» بود. واحد تجزیه و تحلیل «موضوع» و شامل ۵ مقوله ذکر شده بود. گروه مورد بررسی سه رویکرد انتخابی در نظر گرفته شد.

یافته‌های این مطالعه شامل موارد زیر بود: روانشناسی معنوی: مزیت آن تشریح دقیق ماهیت معنوی انسان است اما مبانی تدوین نظریه و جزئیات روش‌ها نامشخص است.

استراتژی‌های معنوی: مزیت آن بیان علمی و پژوهشی است. اما نگاه عینی و مادی به معنویت دارد. توحید درمانی: مزیت آن به کارگیری مفاهیم یک دین الهی (اسلام) در تعریف معنویت و تدوین نظریه است اما عدم تعمق کافی در مفاهیم و کاربردی نساختن آنها ضعف آن است. مبانی نظری: میان سه دیدگاه تفاوت وجود دارد.

جایگاه معنویت در زندگی انسان: میان رویکرد غربی و شرقی تفاوت زیادی وجود دارد.

اهداف روان‌درمانی: تفاوت رویکرد غربی و شرقی زیاد است.

نوع رابطه درمانی: تفاوتی وجود ندارد.

فنون درمانی: محتوای فنون «توحید درمانی» با دو رویکرد دیگر متفاوت است.

این پژوهش می‌تواند نسبت به نقاط ضعف رویکردهای معنوی بی‌شش لازم را برای روانشناسان فراهم و به انتخاب گرایش نظری آنها کمک کند و به علاوه زمینه تدوین رویکرد معنوی جامع روانشناسی را آماده نماید.

^۱ - دکترای روانشناسی مشاوره، عضو هیات علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد

^۲ - کارشناس روانشناسی بالینی